

II. Phương pháp tọa độ trong không gian :

1. Tích có hướng hai vectơ :

a. Định nghĩa : $\vec{u} = (x; y; z)$ và $\vec{v} = (x'; y'; z')$

$$[\vec{u}, \vec{v}] = \left(\begin{vmatrix} y & z \\ y' & z' \end{vmatrix}; \begin{vmatrix} z & x \\ z' & x' \end{vmatrix}; \begin{vmatrix} x & y \\ x' & y' \end{vmatrix} \right) = (yz' - zy'; zx' - xz'; xy' - yx')$$

b. Các ứng dụng :

- $\vec{u}, \vec{v}$ cùng phương $\Leftrightarrow [\vec{u}, \vec{v}] = \vec{0}$
- $\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}$ đồng phẳng $\Leftrightarrow [\vec{u}, \vec{v}] \cdot \vec{w} = 0$
- $S_{ABC} = \frac{1}{2} |[\vec{AB}, \vec{AC}]|$
- ABCD là tứ diện $\Leftrightarrow [\vec{AB}, \vec{AC}] \cdot \vec{AD} = m \neq 0$; $V_{ABCD} = \frac{1}{6} |m|$

2. Mặt phẳng :

a. Phương trình mặt phẳng (α):

- Phương trình tổng quát :

$$Ax + By + Cz + D = 0$$

$$\vec{n} = (A; B; C) \quad , \quad (A^2 + B^2 + C^2 \neq 0)$$

- Phương trình đoạn chắn :

$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} + \frac{z}{c} = 1$$

((α) qua $A(a; 0; 0)$; $B(0; b; 0)$; $C(0; 0; c)$)

b. Góc giữa hai mặt phẳng :

$$(\alpha) : Ax + By + Cz + D = 0$$

$$(\beta) : A'x + B'y + C'z + D' = 0$$

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{n'}|}{|\vec{n}| \cdot |\vec{n'}|} = \frac{|AA' + BB' + CC'|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2} \cdot \sqrt{A'^2 + B'^2 + C'^2}}$$

c. Khoảng cách từ điểm $M_0(x_0; y_0; z_0)$ đến mặt phẳng (α) :

$$d(M, (\alpha)) = \frac{|Ax_0 + By_0 + Cz_0 + D|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}}$$

3. Đường thẳng :

a. Ba dạng phương trình của đường thẳng :

- Phương trình tham số của Δ qua $M_0(x_0; y_0; z_0)$ và

có vectơ chỉ phương $\vec{u} = (a; b; c)$:

$$\begin{cases} x = x_0 + at \\ y = y_0 + bt \\ z = z_0 + ct \end{cases} \quad (t \in \mathbb{R})$$

- Phương trình chính tắc :

$$\frac{x - x_0}{a} = \frac{y - y_0}{b} = \frac{z - z_0}{c}$$

- Phương trình tổng quát :

$$\begin{cases} Ax + By + Cz + D = 0 \\ A'x + B'y + C'z + D' = 0 \end{cases}$$

(với $A:B:C \neq A':B':C'$)

b. Góc giữa hai đường thẳng :

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{u} \cdot \vec{u}'|}{|\vec{u}| \cdot |\vec{u}'|} = \frac{|aa' + bb' + cc'|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2} \cdot \sqrt{a'^2 + b'^2 + c'^2}}$$

c. Khoảng cách từ A đến đường thẳng Δ (Δ có vtcp $\vec{u}$ và qua M) :

$$d(A, \Delta) = \frac{|[\vec{u}, \overrightarrow{MA}]|}{|\vec{u}|}$$

d. Khoảng cách giữa hai đường thẳng chéo nhau :

Δ có vtcp $\vec{u}$ và qua M ; Δ' có vtcp $\vec{v}$ và qua M'

$$d(\Delta, \Delta') = \frac{|[\vec{u}, \vec{v}] \cdot \overrightarrow{MM'}|}{|[\vec{u}, \vec{v}]|}$$

e. Góc giữa đường thẳng Δ và mặt phẳng (α) :

$$\sin \varphi = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{u}|}{|\vec{n}| \cdot |\vec{u}|} = \frac{|Aa + Bb + Cc|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2} \cdot \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

4. Mặt cầu :

a. Phương trình mặt cầu :

- **Dạng 1** : Phương trình mặt cầu (S) có tâm I (a;b;c) và bán kính R

$$(x - a)^2 + (y - b)^2 + (z - c)^2 = R^2$$

- **Dạng 2** : Phương trình có dạng :

$$x^2 + y^2 + z^2 - 2ax - 2by - 2cz + d = 0$$

với điều kiện $a^2 + b^2 + c^2 - d > 0$ là phương trình mặt cầu (S) có tâm I (a;b;c) và bán kính $R = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2 - d}$

b. Sự tương giao giữa mặt cầu và mặt phẳng :

- $d(I,(\alpha)) < R \Leftrightarrow (\alpha)$ giao (S) theo đường tròn (C)

- Phương trình (C) :

$$\begin{cases} (x - a)^2 + (y - b)^2 + (z - c)^2 = R^2 \\ Ax + By + Cz + D = 0 \end{cases}$$

- Tâm H của (C) là hình chiếu của tâm I (a;b;c) lên mặt phẳng (α)

- Bán kính của (C) : $r = \sqrt{R^2 - IH^2}$

- $d(I,(\alpha)) = R \Leftrightarrow (\alpha)$ tiếp xúc với (S)

- $d(I,(\alpha)) > R \Leftrightarrow (\alpha) \cap (S) = \emptyset$